

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Næringsministeren

Stortingets president
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

23/6671

30. oktober 2023

Spørsmål nr. 202 til skriftlig besvarelse om lån og garantier for Eksfin

Jeg viser til brev av 23. oktober 2023 fra Stortingets president med spørsmål nr. 202 til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson.

Spørsmål

Kan statsråden forklare sammenhengen mellom at henholdsvis 39 og 27 prosent av Eksfins nye lån og garantier første halvår 2023 gikk til selskaper innen fossil energi, og regjeringens hovedprinsipp om at "prosjekter som mottar støtte gjennom det næringsrettede virkemiddelapparatet skal ha en plass på veien mot omstillingsmålet for 2030", samt hvilke konkrete olje- og gassprosjekter som fikk lån og garantier gjennom Exfin i denne perioden?

Begrunnelse

I sitt svar på budsjettspørsmål 130 fra MDGs fraksjon i finanskomiteen skriver Nærings- og fiskeridepartementet følgende om Eksfins portefølje: "I perioden januar til juli 2023 ble det gitt nye lån for 10,5 mrd. kroner. Av dette var 1,3 mrd. kroner fornybar og grønn teknologi (12,4 pst. av nye lån i 2023), 4,1 mrd. kroner var knyttet til olje- og gass (39,1 pst.), og andelen nye lån i 2023 som gikk til «andre prosjekter» var 5,1 mrd. kroner (48,5 pst.)"

Og videre:

"I perioden januar til juli 2023 ble det gitt 14,8 mrd. kroner i nye garantier under Alminnelig garantiordning. Av dette utgjorde 7 mrd. kroner fornybar kraftproduksjon og miljøteknologi (47,3 pst.), primært knyttet til havvind og solenergi. Mens fossil energi utgjorde 4,1 mrd. kroner (27,7 pst.), og «andre prosjekter» 3,7 mrd. kroner (25 pst.)" Departementets svar viser at det var en kraftig økning i utstedelsen av nye garantier til olje og gass første halvår 2023 sammenlignet med de to foregående årene.

Departementets svar på budsjettspørsmålet er tilgjengelig her:
<https://www.regjeringen.no/no/statsbudsjett/2024/svar-pa-budsjettsporsmal/id2994713/?party=MDG&bq=eksfm&expand=3002006>

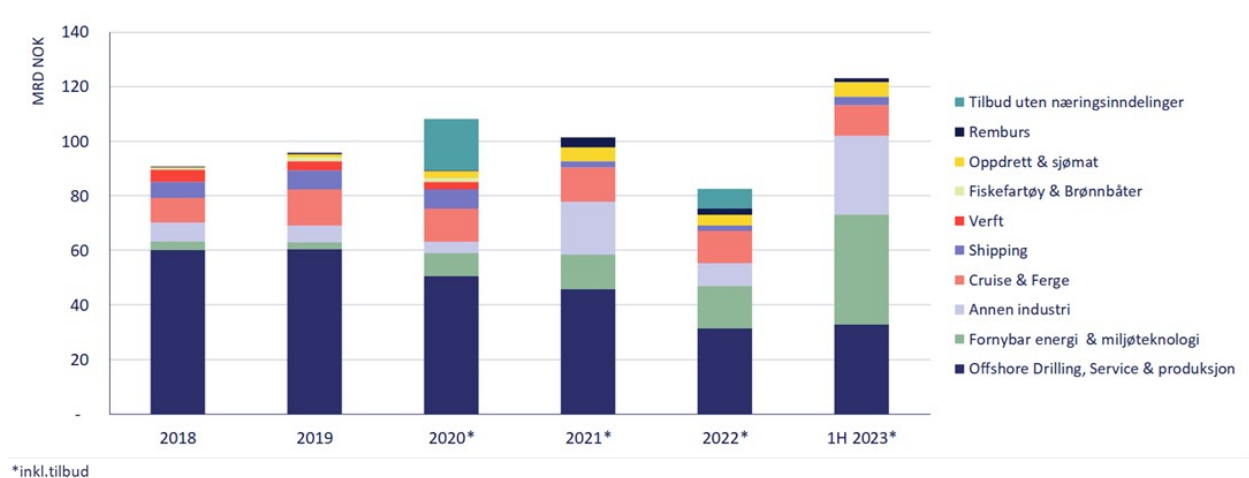
Svar

Omstillingen til et lavutslippssamfunn er vår tids største utfordring, og det er viktig at virkemiddelapparatet vårt bidrar til den grønne omstillingen. Regjeringen har derfor innført et hovedprinsipp for virkemiddelapparatet som går ut på at alle prosjekter som mottar støtte «skal ha en plass på veien mot omstillingsmålet for 2030, og at Norge skal være et lavutslippssamfunn i 2050». Gjennom det årlige tildelingsbrevet har Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) bedt Eksfin om å prioritere «å utløse lønnsomme prosjekter som bidrar til økt eksport og grønn omstilling», og det vises til det ovennevnte hovedprinsippet. Regjeringen har også satt i gang et samlet arbeid i virkemiddelapparatet for å klassifisere og rapportere på grønne prosjekter i tråd med prinsippene i EUs taksonomi. Samlet representerer dette klare føringer for virkemiddelapparatet og sender også et klart signal til norsk næringsliv.

Føringene fra NFD følges opp. Eksfin har i 2023 innført en egen klimapolicy hvor det reguleres følgende: «For nye låne- og / eller garantisaker over USD 50 millioner til feltutbygging og eller produksjon av olje og gass, forutsettes det at prosjektet ikke er i strid med vertslandets planer for å nå forpliktelsene knyttet til Paris-avtalen». ¹ Policyen stiller også krav til selskapene som mottar finansiering fra Eksfin ifm. fossile prosjekter ved at disse må ha «troverdige overgangsplaner for mål om netto nullutslipp innen 2050».

Eksfin fremmer norsk eksport ved å gi lån og garantier til kjøpere av norske eksportvarer og -tjenester. Garantiporteføljen er over tid dreid bort fra olje og gass og over mot fornybar energi. Som det fremkommer av figuren under, har andelen prosjekter tilknyttet fossil energi falt siden 2018, da den utgjorde ca. 2/3 av porteføljen, til 2023 hvor den utgjorde under 1/3.

Figur 1: Bransjefordeling garantiportefølje (med fordringer)

¹ <https://www.eksfm.no/wp-content/uploads/2023/07/Klimapolicy-for-Eksfin-2023.pdf>

Selv om utviklingen i retning av mindre eksponering innenfor olje og gass er tydelig, vil utviklingen på kort sikt påvirkes av nye enkelteksponeringer. Som det kommer frem av figuren over, økte eksponeringen innenfor olje og gass i første halvår (1H) 2023, som også representanten Hansson viser til. Dette knytter seg i all hovedsak til finansiering (lån og garantier) av norske leveranser til utbygging av det tyrkiske gassfeltet Sakarya, som blant annet inkluderer seismiske tjenester, styringskabler, havbunnsstrukturer, mudringstjenester, offshore installasjoner og skipstjenester. Totalt har over 40 norske selskaper, inkludert en betydelig andel små og mellomstore eksportører, leveranser til prosjektet. Eksfin tar, innenfor sitt handlingsrom, beslutning om finansiering av enkeltsaker. Det gjøres nøye vurderinger av blant annet kredittverdighet, bærekraft, miljø- og sosiale forhold osv. Tyrkia har sluttet seg til Paris-avtalen, og har forpliktet seg til å ha netto-null utslipp innen 2053. Jeg viser også til svar på spørsmål nr. 691 til skriftlig besvarelse i 2022 om Eksfins mulige deltagelse i Sakarya-prosjektet.

Dagens energikrise i Europa har plassert fossile energikilder i en kontekst av geopolitikk og forsyningssikkerhet. Eksfin opplyser at Sakarya-prosjektet vil erstatte kull og øke Tyrkias energisikkerhet basert på økt grad av selvforsyning. Selv om vi skulle ønske at omstillingen gikk fortere, ser det ut som fossile energikilder vil være nødvendig i årene fremover. Samtidig vil mye av kompetansen og infrastrukturen Norge har bygget opp i petroleumssektoren være sentral i det grønne skiftet. Hvordan vi konkret skal innrette virkemiddelapparatet best mulig for å oppnå og akselerere den grønne omstillingen krever at de ulike hensynene veies opp mot hverandre.

Med vennlig hilsen

Jan Christian Vestre